

WSTĘP

Wraz z upływem czasu każda gospodarka szybciej bądź wolniej ewoluuje. Stanowi to o istocie jej funkcjonowania. Z jednej strony, jest to proces systematycznego wzrostu produkcji i dochodów, stwarzający szanse lepszego zaspokojenia potrzeb społeczeństwa, a z drugiej, to ciągłe zmiany: struktury produkcji, podziału dochodów, efektywności czy też instytucji formalnych i nieformalnych oraz wiele innych. Każdy kraj dąży do zapewnienia dobrobytu swoim obywatelom, choć nie zawsze jest to działanie skuteczne i przynosi pożądane efekty. Na drodze rozwoju gospodarczego pojawiają się problemy, które mogą stać się barierami nie do pokonania. Jeśli dotyczą kraje o niskim poziomie rozwoju, mogą stanowić pułapki bez możliwości wyjścia, chyba że zadziałają odpowiednie czynniki zewnętrzne. Niewystarczające zasoby, przestarzałe technologie, niska jakość kapitału ludzkiego oraz niesprawne instytucje to zestaw, który przesądza zwykle o „skazaniu” danej gospodarki na ostatnie miejsca w rankingach krajów według poziomu rozwoju. Problemy te spędzają sen z powiek wielu ekonomistom czy politykom. Jedni poszukują nowych zestawów czynników intensyfikujących wzrost i rozwój, a inni głowią się nad znalezieniem adekwatnych środków polityki państwa, aby skutecznie oddziaływać na gospodarki i kierować je na określone ścieżki ku wyznaczonym celom. Odpowiedź na tak trudne pytanie, jakie czynniki i działania umożliwiają przełamanie barier rozwojowych, często wymaga: wielu lat badań, podejścia interdyscyplinarnego, analiz wieloprzekrojowych w czasie i przestrzeni. Naukowcy wielu krajów takie analizy podejmują, ale wciąż istnieje luka poznawcza w tym zakresie.

Problemy rozwojowe dotyczą tak poziomu makro-, mezo-, jak i mikro-ekonomicznego. Ich rozwiązywanie lub łagodzenie obliguje do wyjaśnienia ich natury, wskazania przyczyn, a następnie odpowiedniego doboru działań i środków, aby je pokonać. Inne bowiem mogą być sposoby stymulowania tempa wzrostu albo rozwoju gospodarczego, natomiast inne dynamizowania produkcji czy efektywności na poziomie przedsiębiorstw. Różne regiony, ze względu na swoją specyfikę, mogą osiągać zróżnicowane wyniki gospodarcze, a także wymagać innych stymulant rozwoju. W badaniach nad barierami rozwojowymi podmiotów, regionów czy gospodarek istotne jest nie tylko teoretyczne rozwiązanie danego problemu, lecz zwłaszcza realizacja celu aplikacyjnego. Ważne jest doradzanie w tworzeniu sprawnych rozwiązań instytucjonalnych bądź organizacyjnych, które umożliwią ograniczenie skali problemu, a zarazem będą zabezpieczać przed pojawianiem się nowych.

Niniejsza monografia zawiera wyniki badań dwunastu młodych naukowców reprezentujących znaczące ośrodki naukowe w Polsce. Artykuły przedstawione w tym tomie stanowią próbę odpowiedzi na wiele trudnych pytań, które zadają sobie badacze w odniesieniu do rozwoju na różnym poziomie analizy. Jest to trzecia monografia z cyklu „Współczesne problemy ekonomiczne w badaniach młodych naukowców”. Ze względu na przedmiot badań, zebrane tu artykuły podzielono na dwie grupy, tj. analizy makroekonomiczne i analizy mezoekonomiczne, regionalne i inne. Czytelnik zapozna się w nich z różnorodną tematyką podejmowaną w tych badaniach, a także z oryginalnymi rozwiązaniami, które proponują ich autorzy.

Mamy nadzieję, że zagadnienia poruszane w monografii, jako przyczynek badań młodych adeptów nauki, poszerzyły ich horyzonty myślowe, umożliwiły rozwijanie warsztatu naukowego oraz przyniosły efekt w postaci nowej wiedzy. Wartością dodaną może być również zainteresowanie innych badaczy tymi kwestiami oraz dyskusja nad współczesnymi problemami ekonomicznymi i ich rozwiązywaniem.